

*Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Centrul Național de Management în Sănătate
Observatorul Național pentru Droguri*

**Rezultatele studiului național privind
consumul de alcool, droguri și tutun în
rîndul elevilor din Republica Moldova
(ESPAD 2011)**

Chișinău 2012

Prezentul raport cuprinde cele mai recente date privind consumul de alcool, droguri și tutun înregistrate în rândul elevilor din Republica Moldova.

Grupul de implementare a studiului exprimă mulțumiri tuturor persoanelor implicate pentru participare și sinceritate.

Raportul prezintă detalii referitoare la Republica Moldova în baza raportului European ESPAD 2011 (http://www.espad.org/Uploads/ESPAD_reports/2011/The_2011_ESPAD_Report_FULL_2012_06-08.pdf).

Grupul de autori

Olga Vacarciuc   Centrul Național de Management în Sănătate, Observatorul Național pentru Droguri

Tatiana Costin   Centrul Național de Management în Sănătate, Observatorul Național pentru Droguri

Echipa de implementare a studiului

Otilia Scutelnicu, Tomas Zabransky, Vasile Cantarji, Galina Gavrițiță, Oleg Barbă, Valeriu Pleșca, Olga Vacarciuc, Tatiana Costin

Cuprins

1	Sumar executiv	1
2	Terminologie	1
3	Metodologie și calitatea datelor	2
3.1	Populația, eșantionarea și reprezentativitatea	2
3.2	Procedura în teren de efectuare a studiului.....	2
3.3	Școlile și participarea elevilor	2
3.4	Chestionarul și prelucrarea datelor	3
3.5	Validitate.....	3
4	Rezultate.....	3
4.1	Consumul de alcool	3
4.2	Consumul de droguri ilegale.....	9
4.3	Consumul de tutun	12
4.4	Consumul de alte substanțe (tranchilizante sau sedative)	14
4.5	Abstinența.....	15
5	Anexe.....	17
5.1	Lista figurilor	17

1 Sumar executiv

Proiectul European de Cercetare în Școli privind consumul de Alcool și alte Droguri, identificat uzual prin abrevierea ESPAD, a fost inițiat în anul 1993 de Consiliul Suedez de Informații privind Alcoolul și alte Droguri (CAN - Swedish Council for Information on Alcohol and other Drugs) și Consiliul Europei (Cooperation Group to Combat Drug Abuse and Drug Trafficking - Pompidou Group).

Scopul studiului vizează obținerea la nivel european de date comparabile privind cunoștințele, atitudinile, practicile elevilor de 16 ani în privința consumului de droguri, făcând în acest fel posibilă conturarea unor tendințe privind caracteristicile consumului la acest segment de vârstă, la nivel național și european. Sondajele sunt repetate la fiecare patru ani, anul 1995 fiind punctul de plecare.

În cadrul acestui proiect, în țările participante, sunt realizate anchete de opinie în rândul elevilor de 16 ani privind consumul de alcool, droguri și tutun, prin aplicarea unei metode standard, impuse de inițiatorii proiectului, care face posibilă evidențierea unor tendințe privind caracteristicile consumului de alcool, droguri și tutun și permite, astfel, realizarea de comparații la nivel european. Republica Moldova a devenit parte a proiectului ESPAD în anul 2007, prima runda de colectare a datelor fiind în anul 2008.

Începând cu anul 2003, toate seturile de date naționale sunt consolidate într-o bază de date comună. Acest fapt permite echipelor de cercetare analiza statistică avansată a tendințelor, în scopul cunoașterii mecanismelor legate de consumul de substanțe în rândul elevilor. Aceste dovezi sunt decisive în contextul elaborării strategiilor de prevenire. Rezultatele ESPAD sunt utilizate în evaluarea documentelor de politici, cum ar fi Planul de acțiuni al Uniunii Europene împotriva drogurilor, Strategia Uniunii Europene privind alcoolul.

În studiul ESPAD 2011 au participat următoarele țări: Albania, Belgia (partea flamandă), Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Insulele Feroe, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Malta, Monaco, Republica Moldova, Muntenegru, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă (Moscova), Serbia, Republica Slovacia, Slovenia, Suedia, Ucraina, Marea Britanie.

În anul 2011, pentru a doua oară în Republica Moldova a fost efectuat studiul ESPAD. În realizarea acestui studiu, Centrul Național de Management în Sănătate (Observatorul Național pentru Droguri) a beneficiat, la etapa de colectare a datelor, de contribuția și sprijinul Ministerului Educației, companiei sociologice CBS AXA, conducătorilor și cadrelor didactice din instituțiile selectate.

2 Terminologie

Țările ESPAD - țările participante în studiu, anul 2011.

Băuturi alcoolice – în chestionarul pentru Republica Moldova au fost incluse: berea, alcopop, vinul, băuturile tari. Dar deoarece conform rezultatelor sondajului ponderea utilizării alpopului este foarte mică, acesta s-a inclus în raport.

ESPAD 2007- În Republica Moldova datele ESPAD au fost colectate în 2008 în loc de 2007.

O porție de băutură este considerată: 1 halbă/pahar/sticlă/cutie de bere (nu include cea nealcoolizată) (cca 500 ml), sau 2 pahare/sticle de alcopop (cca 500 ml), sau 1 pahar cu vin și/sau

șampanie (cca 150 ml), sau 1 pahar cu băuturi tari (cca 50 ml), sau în amestec cu băuturi nealcoolizate cum ar fi cocteiluri.

Droguri ilicite - sunt incluse canabisul, amfetaminele, cocaina, crack-ul, ecstasy, LSD și alte substanțe halucinogene, heroina și GHB.

Accesibilitatea percepută de procurare a țigărilor - respondenții care au răspuns "Destul de ușor" și "foarte ușor".

Substanțe inhalante - clei sau alte substanțe care creează senzații "tari".

Substanțe diferite - presupun: canabis, amfetamine, ecstasy, tranchilizante sau sedative.

Relevin - este o denumire inventată utilizată în chestionarele despre consumul de droguri pentru verificarea calității datelor colectate.

3 Metodologie și calitatea datelor

În cadrul acestui proiect, în țările participante, sunt realizate anchete de opinie în rândul elevilor privind consumul de alcool, droguri și tutun în baza unei metode standard, impuse de inițiatorii proiectului, care face posibilă realizarea de comparații la nivel european.

3.1 Populația, eșantionarea și reprezentativitatea

În anul 2011 grupul țintă au fost copii născuți în anul 1995 și care frecventau instituțiile de învățământ, pentru colectarea datelor a fost aplicat chestionarul standard autoadministrat. În Republica Moldova eșantionul studiului a constituit 303 clase (clasa 8 și clasa 9) selectate aleatoriu din cadrul a 207 școli (de asemenea selectate aleatoriu) de pe malul drept al râului Nistru.

Din cauza migrației externe, nu a fost posibilă estimarea proporției persoanelor născute în 1995, care erau înscrise la școală, la momentul colectării datelor.

3.2 Procedura în teren de efectuare a studiului

Datele au fost colectate în perioada 12-24 mai 2011, durata medie de completare a chestionarului a fost de 39 de minute.

Per total 54 de asistenți de cercetare au fost implicați în colectarea de date. Responsabilitățile asistenților au inclus distribuirea chestionarelor elevilor, completarea raportului de clasă cu privire la numărul de elevi prezenți și care participă în studiu fiind ajutați de diriginții de clasă, menținerea ordinii în clasă în timpul completării chestionarelor de elevi precum și colectarea și transportarea chestionarelor.

Elevii au răspuns la chestionare, în condiții similare susținerii unui test scris. După completarea chestionarelor fiecare elev individual a sigilat chestionarul completat cu bandă adezivă, fapt ce a redus la minim posibilitatea de a vedea răspunsurile completate de către alte persoane. În procesul de completare a chestionarelor nu a fost raportate probleme serioase.

3.3 Școlile și participarea elevilor

Dintre cele 303 clase din 270 de școli, doar una din cele selectate nu a participat, fiind înlocuită cu o altă clasă. Nivelul de cooperare și receptivitate a școlilor a fost apreciat ca suficient de înalt.

Din numărul total de elevi doar opt au refuzat să completeze chestionarul. În clasele participante, 83% din elevi au fost prezenți și au răspuns la chestionar. Atitudinea elevilor a fost pozitivă și cooperantă. Din 10 asistenți de cercetare 6 au raportat tulburări în timpul colectării de

date și 8 au indicat că marea majoritate a elevilor au administrat chestionarul cu seriozitate. În 5% din Rapoartele de clasă, asistenții de cercetare au menționat că elevii au întâlnit dificultăți la selectarea răspunsurilor. Per total la studiu au participat 4816 elevi din clasele a 8-a și a 9-a. După procedura de triere (care a inclus două etape: selectarea persoanelor cu anul nașterii 1995 și lichidarea chestionarelor elevilor cu un număr mare de lipsă de răspunsuri), eșantionul cercetat a constituit 2162 de elevi.

3.4 Chestionarul și prelucrarea datelor

Pe teritoriul Republicii Moldova cele mai utilizate limbi de comunicare interetnică sînt limbile română și rusă. Pentru sondajul ESPAD, cercetătorii moldoveni au preluat și adaptat chestionarul aplicat în România în cadrul ESPAD 2007. Chestionarul în versiune rusă a fost preluat de la implementatorii din Ucraina și adaptat pentru aplicare în Republica Moldova.

Datele au fost introduse de către operatorii în baza de date. Pentru a verifica calitatea introducerii datelor în 2008 s-a asigurat introducerea dublă. În 2011 doar 15% din chestionare după procedura de selectare aleatorie au fost introduse repetat în baza de date, diferențe au fost stabilite în doar 0,8% din cîmpurile completate.

3.5 Validitate

Rata de inconsistență dintre întrebările ce măsoară consumul pe parcursul vieții, a fost mai mare pentru țigări (4%) și mai mică (1-2%) pentru utilizarea de tranchilizante sau sedative fără prescripție medicală, utilizarea de inhalanți, canabis și ecstasy.

Întrebările la care nu s-a dat răspuns au constituit 3,1%. În procesul de prelucrare a datelor, 2% din chestionare nu au fost validate.

Rata răspunsurilor inconsistente la întrebările despre consumul pe parcursul vieții, consumul în ultimele 12 luni și în ultimele 30 de zile a fost cea mai mare pentru consumul de alcool (24%) și starea de ebrietate alcoolică (10%) și cea mai mică (0 -1%) pentru celelalte trei substanțe (canabis, ecstasy și inhalanți).

Din eșantion, 11% au răspuns că ei "cu siguranță nu" au admis consumul de canabis. La aceeași întrebare, 8% au raportat că au consumat canabis, prevalența pe durata vieții fiind de (5%).

Procentul elevilor care au răspuns că au folosit drogul numit "Relevin" a fost de 0,2%.

4 Rezultate

4.1 Consumul de alcool

Conform rezultatelor ESPAD 2011 în țările participante băuturile alcoolice, în special berea, sunt considerate a fi ușor accesibile elevilor. Astfel, patru din cinci elevi au menționat că le este ușor să facă rost de băuturi alcoolice de la un magazin sau să consume băuturi alcoolice direct în localul de unde le procură. În medie în ultimele 30 de zile, aproape jumătate dintre elevi (45%) au consumat alcool în localul unde l-au procurat, în timp ce proporția celor care au cumpărat alcool într-un magazin pentru consum propriu a fost mai mică (37). În toate țările ESPAD, cu excepția Islandei, mai mult de 70% din respondenți au încercat alcool cel puțin o dată pe parcursul vieții. În medie, 87% au consumat alcool pe parcursul vieții, 79% au făcut acesta în ultimele 12 luni și 57% în ultimele 30 de zile.

În țările cu nivel relativ înalt al consumului de alcool în ultima zi când au consumat alcool, băieți precum și fetele au avut tendința de a bea cantități mari, aceeași situație fiind valabilă și pentru țările cu consum scăzut de alcool.

În medie, circa jumătate (47%) dintre elevii din țările ESPAD au fost în stare de ebrietate cel puțin o dată în timpul vieții lor; starea de ebrietate presupune că au avut stare de amețeală în timpul mersului, vorbire neclară sau au căzut jos. Din eșantion, 37% au raportat intoxicație alcoolică în ultimele 12 luni (39 % băieți și 35% fete) și 17% în ultimele 30 de zile (18% băieți și 15 % fete).

Țările unde se atestă o frecvență mai mare de intoxicație în rândul fetelor sunt Finlanda, Suedia și Regatul Unit al Marii Britanii.

O altă modalitate de apreciere a stării de ebrietate este măsurarea cantității de alcool consumate. Studenții au fost întrebați dacă au consumat cinci sau mai multe băuturi standard la o singură ocazie în ultimele 30 de zile. Media a fost de 39%, cu precădere în rândul băieților (43% băieți versus 38% fete). Această tendință este întâlnită în mai mult de jumătate din țările participante.

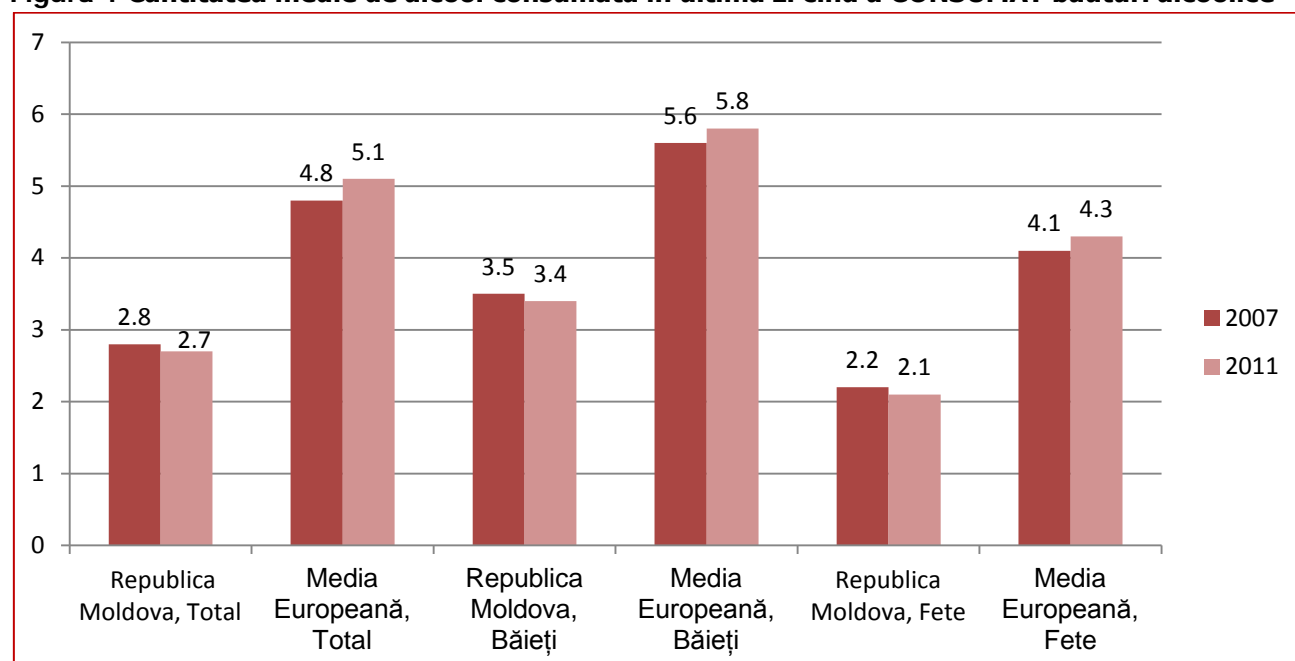
În medie, aproape șase din zece elevi au consumat cel puțin o sticlă de alcool, la vârsta de 13 ani sau mai tineri, iar 12% au fost în stare de ebrietate la această vîrstă. Acest fapt a fost raportat de majoritatea băieților, tendință similară și pentru majoritatea țărilor ESPAD.

Problemele cele mai frecvente asociate „consumului de alcool a elevilor” au fost „performanțe slabe” la școală sau la locul de muncă (13%) și probleme grave cu prietenii sau părinții (cîte 12% fiecare).

Țările care au raport cel mai mare consum propriu de alcool în rândul elevilor au fost Bulgaria, Letonia, Slovacia și Republica Cehă.

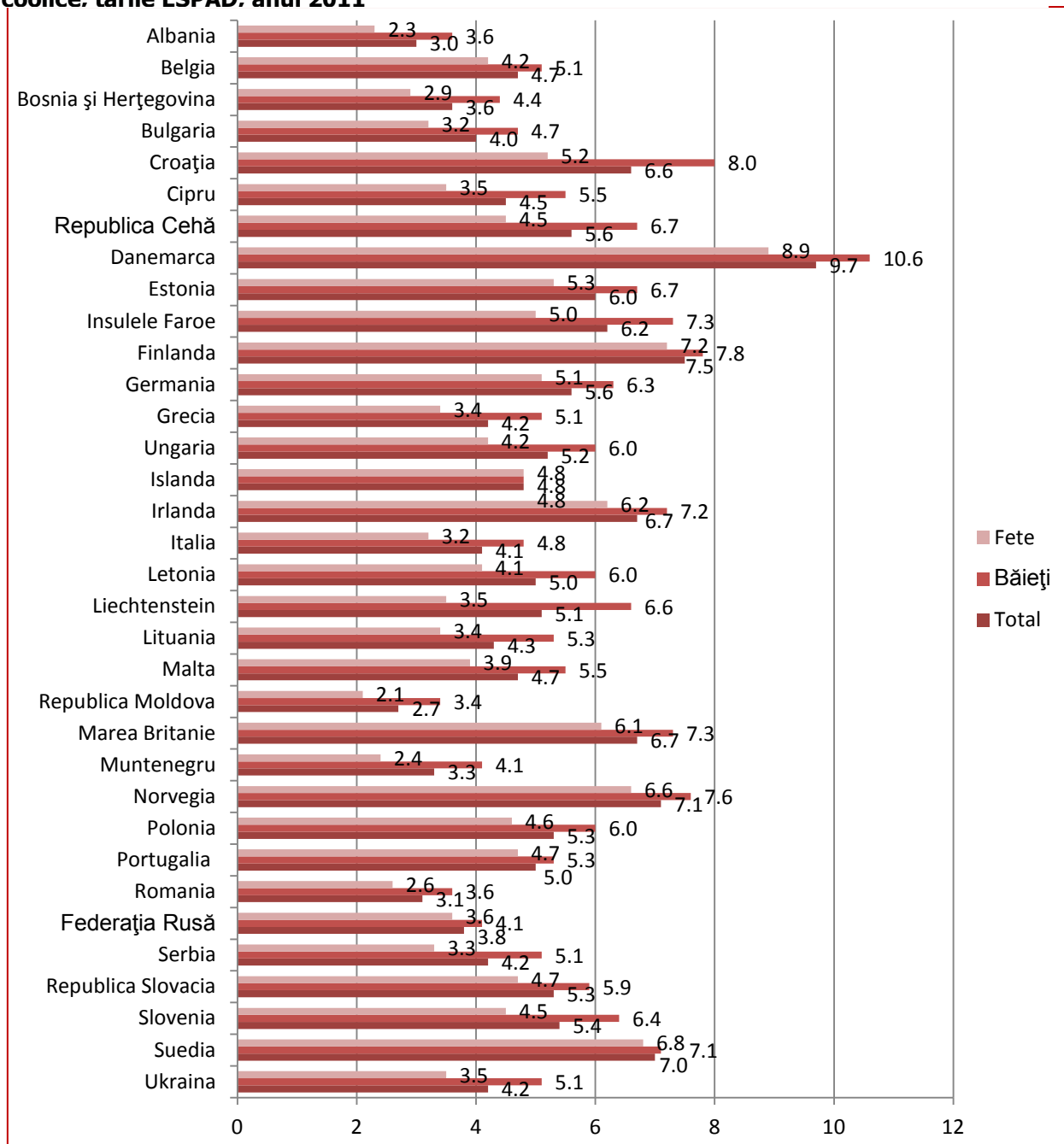
Nu există nici o corelație (semnificativă statistic) între cei care au folosit alcool și cantitatea de alcool consumată în ultima zi când au consumat băuturi. Modelele de comportament privind consumul de alcool variază în funcție de țări. Astfel, unele țări par să aibă o cultură de consum, care este mai mult orientată spre consum excesiv, cu sau fără o frecvență mare a consumului de alcool, în timp ce cultura consumului de alcool în alte țări presupune un consum mai moderat cu diferită frecvență.

Figura 1 Cantitatea medie de alcool consumată în ultima zi când a CONSUMAT băuturi alcoolice

În medie, elevii au declarat că au consumat băuturi alcoolice echivalentul a 5,1 centilitri de alcool pur pe zi în ultima zi când au consumat băuturi alcoolice (Figura 1). Dacă e să măsurăm în băuturi standard, aceasta cantitate corespunde, de exemplu, la aproximativ 13 centilitri de băuturi alcoolice tari (2-3 băuturi), 40 de centilitri de vin sau un litru de bere. Din punct de vedere al cantității, 5,1 centilitri de alcool pur corespunde la 40 de grame de alcool pur.

Figura 2 Cantitatea medie de alcool consumată în ultima zi când a CONSUMAT băuturi alcoolice. țările ESPAD. anul 2011

Consum dublu în comparație cu media țărilor ESPAD a fost raportat de către elevii din Danemarca (9,7 cl de alcool pur). Trei țări nordice - Finlanda, Norvegia și Suedia – au raportat de asemenea, niveluri ridicate de consum în ultima zi când au consumat alcool (7,0 - 7,5 cl.), urmate de Insulele Britanice din Irlanda și Regatul Unit (comparabilitate limitată), cu 6.7 cl. fiecare.

Conform rezultatelor ESPAD 2011 cantitatea medie de alcool consumată în ultima zi când a consumat băuturi alcoolice printre consumatori, pentru Republica Moldova este cea mai scăzută în comparație cu celelalte țări europene (2,7 cl în comparație cu 2,8 cl în anul 2007 - Figura 2) fiind urmată de țări precum Albania (3,0 cl), România(3,1 cl), Muntenegru (3,3 cl).

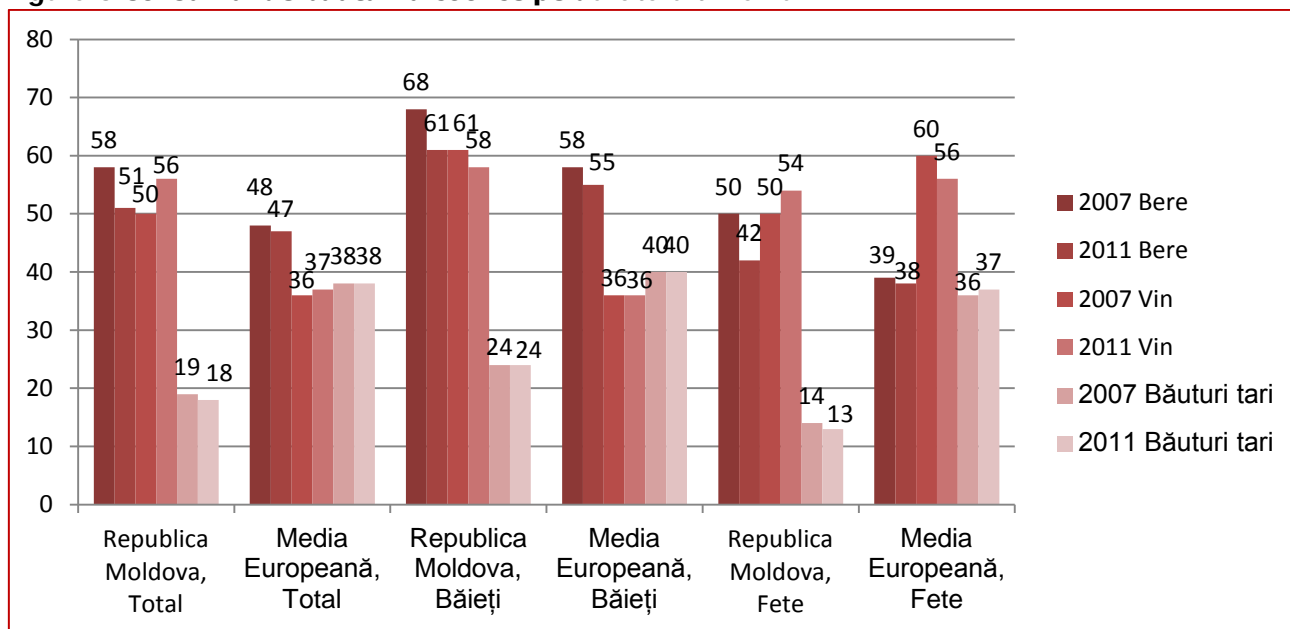
Țările care au relatat valori ridicate (60% sau mai mult) ale consumului de bere în ultimele 30 de zile au fost Belgia (Flandra), Bulgaria, Republica Cehă și Germania (5 Bundesländer). Consumul de vin în ultimele 30 de zile a fost raportat de 63% din elevii din Monaco, 55% dintre elevii din Croația, Ungaria, Malta și Republica Moldova. Ceea ce privește utilizarea de băuturi spirtoase, în ultima lună, rata a fost mai mare în Malta (63%) și alte trei țări (57% în Republica Cehă, Danemarca și Grecia).

Islanda, a fost țara cu cea mai mică prevalență a oricărui consum de alcool în ultimele 30 zile. În cazurile consumului de bere se identifică diferențe clare în dependență de sexul consumatorilor – procentajul băieților care au raportat cazuri de consum al berii este mai mare decât al fetelor (55% versus 38% - Figura 3). Acest model este același în toate țările ESPAD cu excepția Islandei, unde 17% din totalul de băieți și fete au declarat că au consumat bere în ultimele 30 de zile (acestea au fost, de asemenea, cele mai mici cifre).

Elevii din Republica Moldova în 58% din cazuri au raportat consumul de bere, cu 10% mai mult decât media europeană în anul 2011 (51%), fiind în scădere față de anul 2007 (cu 4% mai mult decât media Europeană - 47%). Consumul de bere pentru băieții din Republica Moldova a înregistrat valoarea cea mai ridicată în anul 2011 de (61%), iar fetele au relatat consumul de vin mai mare cu procentajul de 54%. Pentru consumul de băuturi tari diferența a fost mai ridicată pentru băieți comparativ cu fetele 24% versus 13%.

Consumul de vin pentru Republica Moldova a fost în creștere - 56% în anul 2011 față de 50% în anul 2007 (Figura 3). Pentru băuturile tari schimbări semnificative nu au fost înregistrate.

Figura 3 Consumul de băuturi alcoolice pe durata ultimei luni

Consumul una după alta a 5 sau mai multe de băuturi standard la o ocazie în ultimele 30 de zile este mai ridicată pentru băieți decât pentru fete (43% versus 38%). Acest fapt nu ar trebui să fie foarte surprinzător, având în vedere faptul că fetele sunt mai sensibile la alcool decât băieții din cauza unor factori biologici.

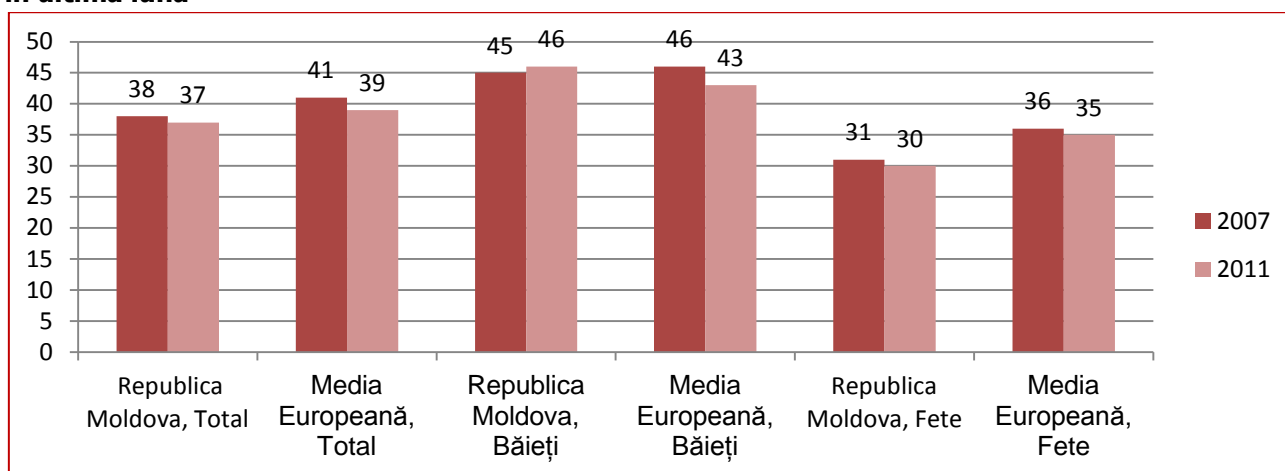
Cu alte cuvinte, pentru a ajunge la un anumit nivel de ebrietate, fetele au nevoie să consume mai puțin alcool decât băieții. În marea majoritate a țărilor, semnificativ mai mulți băieți au raportat consumul episodic excesiv de alcool în ultimele 30 de zile. Cu toate acestea, în unsprezece țări cifrele sunt foarte asemănătoare (în una dintre ele, Suedia, cifra pentru fete este chiar mai mare). Acestea de asemenea includ țările Nordice (Finlanda, Islanda, Norvegia și Suedia), țările Insulelor Britanice (Irlanda și Regatul Unit (comparabilitate limitată)), țările vecine din Franța și Monaco, precum și alte câteva țări din diferite părți ale Europei (Belgia (Flandra), Estonia și Federația Rusă (Moscova)).

Cele mai mari rate de consum pentru fete, 50% și mai mult, se constată în Regatul Unit (comparabilitate limitată), Danemarca, Malta, Estonia și Slovenia, iar cel mai scăzut procent, sub 20%, în Albania, Islanda, Muntenegru, Portugalia și Statele Unite ale Americii (țară care nu face parte din ESPAD). Faptul dat este valabil mai ales pentru unele țări balcanice (Albania, Bosnia și Herțegovina (Republica Srpska), Croația, Muntenegru și Serbia), precum și unele din sud-estul European (Cipru, Grecia și Italia), dar și în Republica Cehă și Republica Moldova.

Procentul celor care au declarat că în ultimele 30 zile au consumat cel puțin o dată minimum 5 băuturi standard la o ocazie în Republica Moldova a fost de 37%, fiind nesemnificativ comparativ cu rezultatele anului 2007 (38%).

În comparație cu media europeană valoarea pentru Republica Moldova este cu 2 procente mai joasă (Figura 4).

Figura 4 Consumul, UNA DUPĂ ALTA 5 sau MAI MULTE "PORȚII" de băutură alcoolică la o ocazie în ultima lună

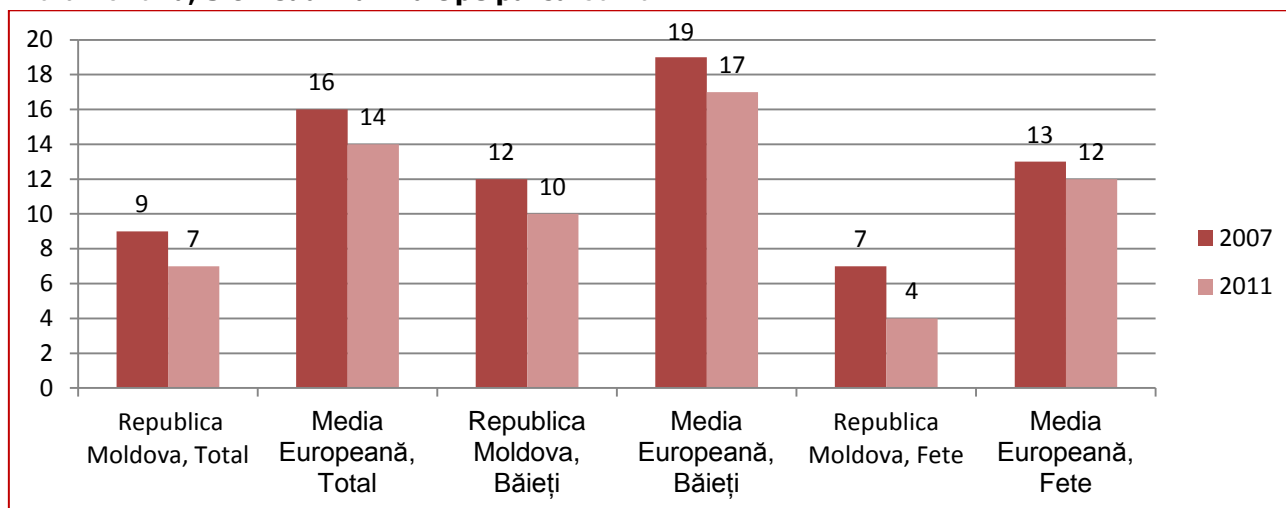

Proporția elevilor din Republica Moldova care au raportat că au consumat mai mult de 5 băuturi standard la o ocazie, de peste 3 ori sau mai mult în ultimele 30 zile, a fost de 9%. Valoarea națională este mai joasă în comparație cu cea europeană (14%)

În cadrul studiului respondenții au fost rugați să răspundă la întrebarea despre numărul de ocazii în urma cărora au avut parte de probleme urmare a consumului de alcool în ultimele 12 luni. Zece probleme au fost menționate în chestionar, iar acestea au fost grupate în patru categorii: "probleme individuale", "probleme relaționale", "probleme sexuale" și "problemele de delincvență".

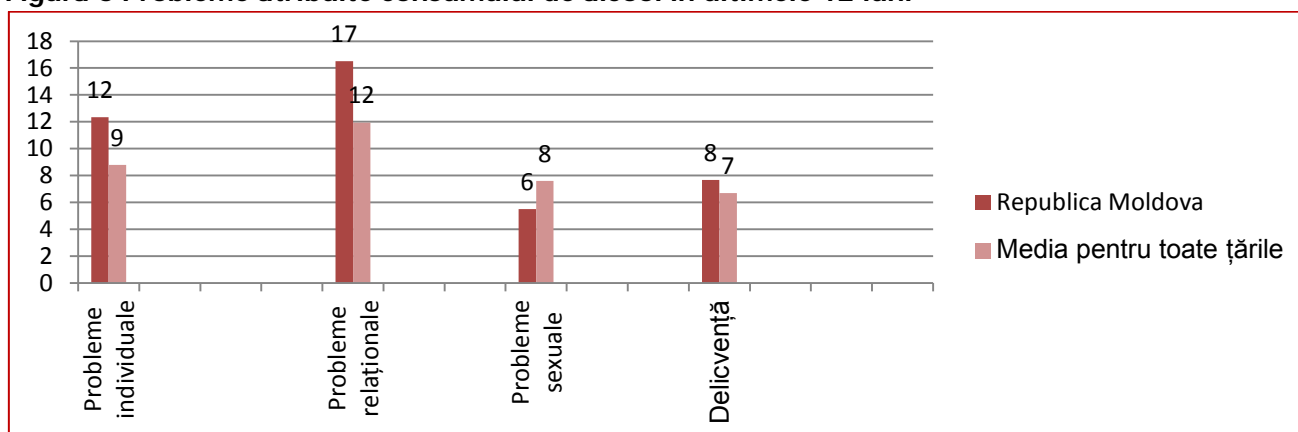
"Problemele individuale" includ următoarele elemente: "performanță slabă la școală sau muncă", "accident, rănire, traume" și "spitalizare sau îngrijire la o instituție medicală de urgență". „Spitalizarea” constituie cea mai des indicată „Problemă individuală”: în medie 3% au trecut prin această experiență în ultimele 12 luni în țările ESPAD.

Figura 5 Consumul , UNA DUPĂ ALTA 5 sau MAI MULTE "PORȚII" de băutură alcoolică la o ocazie în ultima lună, 3 ori sau mai mult pe parcursul lunii

Cel mai mare procent de elevi care au indicat toate elementele incluse în „probleme individuale” se atestă în Bulgaria și Letonia (15% fiecare), dar și în Republica Cehă, Estonia, Liechtenstein, Republica Moldova și Slovacia (12-13%). Cel mai redus procentaj (4-5%) este înregistrat în Belgia (Flandra), Islanda și Portugalia.

Figura 6 Probleme atribuite consumului de alcool in ultimele 12 luni

"Problemele relaționale", includ problemele serioase cu prietenii sau părinții. Ambele elemente a acestei categorii de probleme au fost raportate de aproximativ 12% din elevii din țările ESPAD. Țările cu cele mai ridicate cote procentuale (aproximativ 20%) la acest capitol sunt Republica Cehă, Estonia, Letonia și Slovacia, în timp ce elevii din Islanda, Muntenegru, Norvegia și Portugalia au raportat un nivel redus (6-7%) de experiențe „relaționale” nefaste.

"Problemele sexuale" de asemenea includ două elemente: "relații sexuale, pe care a doua zi a regretat-o" și "raport sexual fără prezervativ". Mediile generale pentru aceste două probleme sunt similare (aproximativ 8%). Examinarea selectivă a datelor pentru diferite țări indică că cu acest gen de probleme mai des se confruntă elevii din Insulele Feroe (18%) și Republica Cehă (16%), iar cota elevilor ce au raportat experiențe similare în Portugalia, Bosnia și Herțegovina (Republica Srpska), Albania, Lituania, Polonia și Slovenia este vizibil mai mică (în jur de 4%).

"Problemele de delincvență" include "lupta fizică/încăierare/bătaie", "victimă a unui jaf sau furt" și "probleme cu poliția". Dintre cele menționate, „lupta fizică/încăierare/bătaie” este cel mai indicat element de către elevii din țările participante (11%), în timp ce celelalte două probleme sunt mai puțin întâlnite (aproximativ 5%). Țările care au relatat cel mai mare procent la acest grup de

probleme (10-12%) sunt Letonia, Bulgaria și Slovacia. Foarte puțini elevi (3%) au semnalat probleme de acest gen în Grecia și Portugalia.

4.2 Consumul de droguri ilegale

Conceptul de "droguri ilegale" include marijuana, hașiș, amfetamine, cocaină, crack, ecstasy, GHB, LSD sau alte halucinogene, și heroină. Datele raportate despre consumul de droguri ilegale variază considerabil în țările ESPAD. În Republica Cehă, 43% dintre elevi au declarat că au folosit cel puțin o dată oricare dintre drogurile menționate în chestionar, datele fiind mai mari de două ori comparativ cu media ESPAD - 18%. Elevii din Franța, Monaco și Statele Unite ale Americii (nu fac parte din ESPAD) raportează, de asemenea, cote înalte a consumului de droguri ilegale (38-39%). Valori procentuale mici (5-9%) a consumului de droguri ilegale pot fi observate în Norvegia, Bosnia și Herțegovina (Republica Srpska), Islanda, Republica Moldova, Muntenegru, Albania, Serbia și Suedia. Nivel relativ scăzut (10-12%) raportează Malta, Ucraina, Finlanda, Grecia, Islanda, Cipru și România. Țările cu prevalență minimă la acest capitol sunt cele din sud-estul Europei, inclusiv țările balcanice, precum și cele nordice.

Unul din trei elevi din țările ESPAD (29%) percep canabisul fiind (destul de ușor sau foarte ușor) accesibil. Băieții comparativ cu fetele consideră canabisul mai accesibil. În medie, 21% dintre băieți și 15% dintre fete au încercat droguri ilicite cel puțin o dată în viață (18% pentru toți elevii). Cei mai mulți dintre ei (17%) au consumat canabis, iar 6% au raportat că au consumat alte droguri decât canabisul. După canabis, amfetaminele și ecstasy ocupă poziția a doua, fiecare fiind menționat de 3% dintre elevi. Consumul pe parcursul vieții de cocaină, crack și LSD sau alte halucinogene au fost raportate de către elevi mai rar (2%), iar indicatorii consumului de heroină și GHB au fost chiar mai mici (1%).

Elevii au fost rugați să răspundă la întrebările: "Cât de greu crezi că ar fi pentru tine să cumperi/găsești una din următoarele substanțe, dacă ai vrea?", și a fost prezentată o listă cu trei substanțe (amfetamine, ecstasy și tranchilizante/sedative). În plus, o întrebare a fost despre accesibilitatea canabisului. Pentru fiecare dintre substanțe, categoriile de răspuns au fost: "imposibil", "foarte greu", "destul de greu", "destul de ușor", "foarte ușor" și "nu știu". Mai jos sînt prezentate date cu referire la variantele de răspuns "foarte ușor" sau "destul de ușor".

Aproximativ trei din zece elevi au perceput canabisul ca fiind ușor accesibil (media pentru toate țările ESPAD). Elevii cehi consideră canabisul a fi mai ușor accesibil decât elevii din orice țară ESPAD: aproape șase din zece au răspuns că canabisul (destul de ușor sau foarte) ușor poate fi obținut.

Valori înalte (43-45%) sunt, de asemenea, înregistrate în Slovenia, precum și în cele două țări vecine Franța și Monaco.

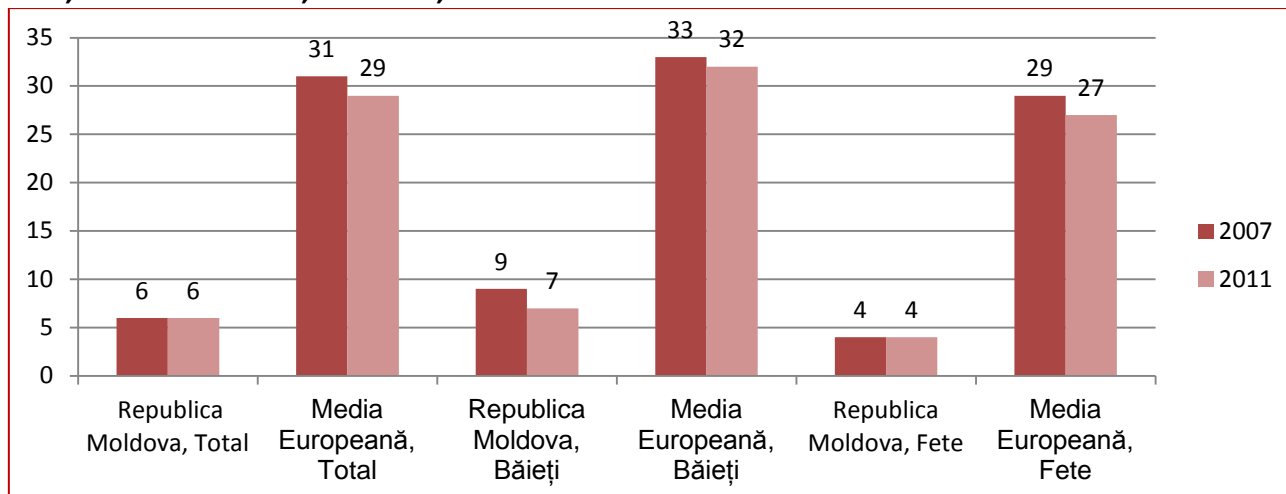
Țările care au perceput accesibilitatea canabisului ca fiind una foarte joasă sunt Republica Moldova (6%), Ucraina (10%), Albania (12%) și România (13%).

În medie, băieții mai des decât fetele au considerat canabisul ca fiind ușor de obținut (32% în raport 27%) (Figura 7). Astfel se prezintă situația în majoritatea țărilor, chiar dacă diferențele nu sunt statistic semnificative în zece țări ESPAD. Diferențele răspunsurilor în dependență de sex care se observă, ar putea fi legate de un nivel mai ridicat de utilizare în rîndul băieților.

Amfetaminele și ecstasy sunt alte două substanțe ilicite care au fost declarate a fi "destul de ușor sau foarte ușor" accesibile. Acest fapt a fost indicat de aproximativ 13% din respondenți, adică de doar jumătate din cei care au declarat răspunsuri similare pentru canabis. Cea mai mare rată a

studenților care considerau amfetaminele a fi ușor de obținut a fost raportată în Statele Unite (nu este țară EPAD) - 29%. Circa un sfert din elevii din Bulgaria au raportat aceeași situație (25%). Alte țări cu valori mari sunt Ungaria (23%) și Danemarca (20%), în timp ce cele mai mici proporții au fost raportate în Republica Moldova, Finlanda și Ucraina (3-4%).

Figura 7 Accesibilitatea percepută a diferitor substanțe; procentajul celor care au răspuns "destul de ușor" sau "foarte ușor" de obținut

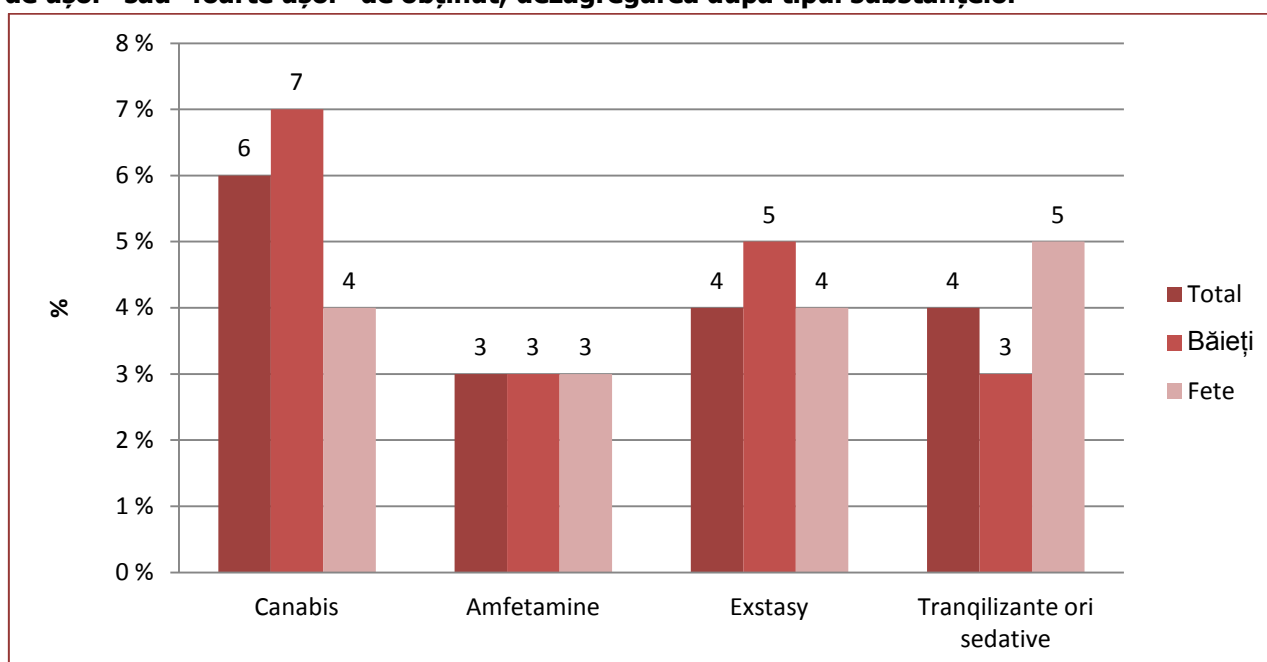

Conform rezultatelor studiului ESPAD 2011, în Republica Moldova, băieții mai des decât fetele au considerat cannabisul ca fiind ușor de obținut, în medie 7% față de 4%. Fapt legat cu nivelul mai ridicat de consum în rândul băieților.

Amfetaminele și ecstasy, au fost declarate a fi "destul de ușor sau foarte ușor" accesibile de 3% și respectiv 4% din respondenți, doar de jumătate din cei ce au răspuns similar cu privire la cannabis.

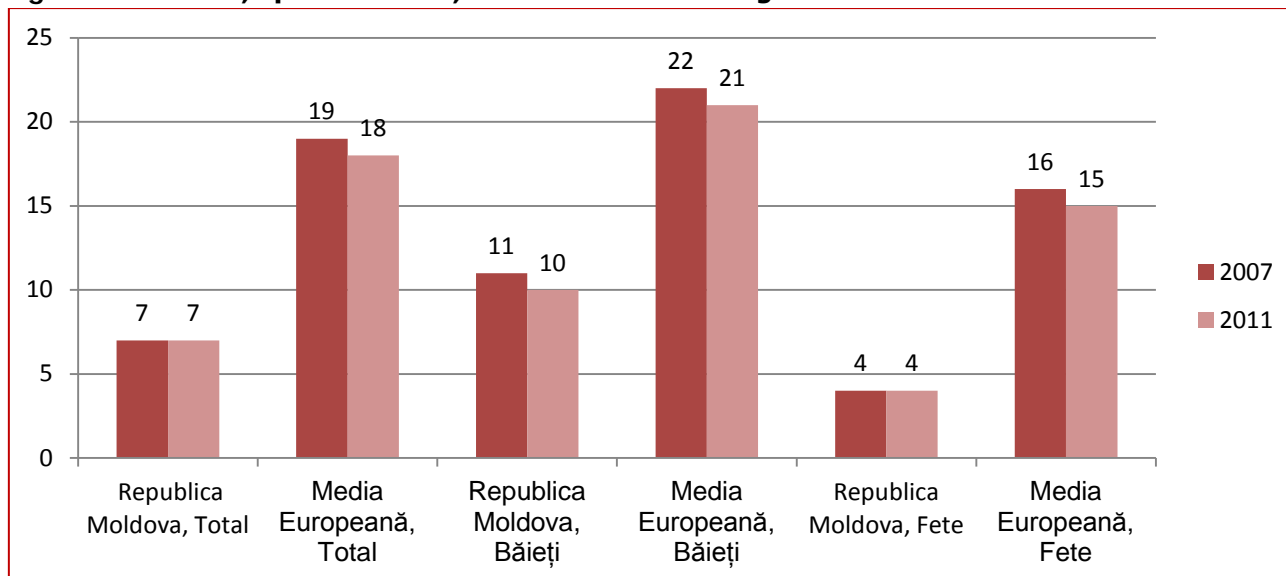
Pentru tranchilizante sau sedative elevii au raportat un procentaj de 4% privind accesibilitatea acestora. Pentru categoria procentajul pentru fete este mai mare decât băieții 5% versus 3% .

Figura 8 Accesibilitatea percepută a diferitor substanțe; procentajul celor care au răspuns "destul de ușor" sau "foarte ușor" de obținut; dezagregarea după tipul substanțelor

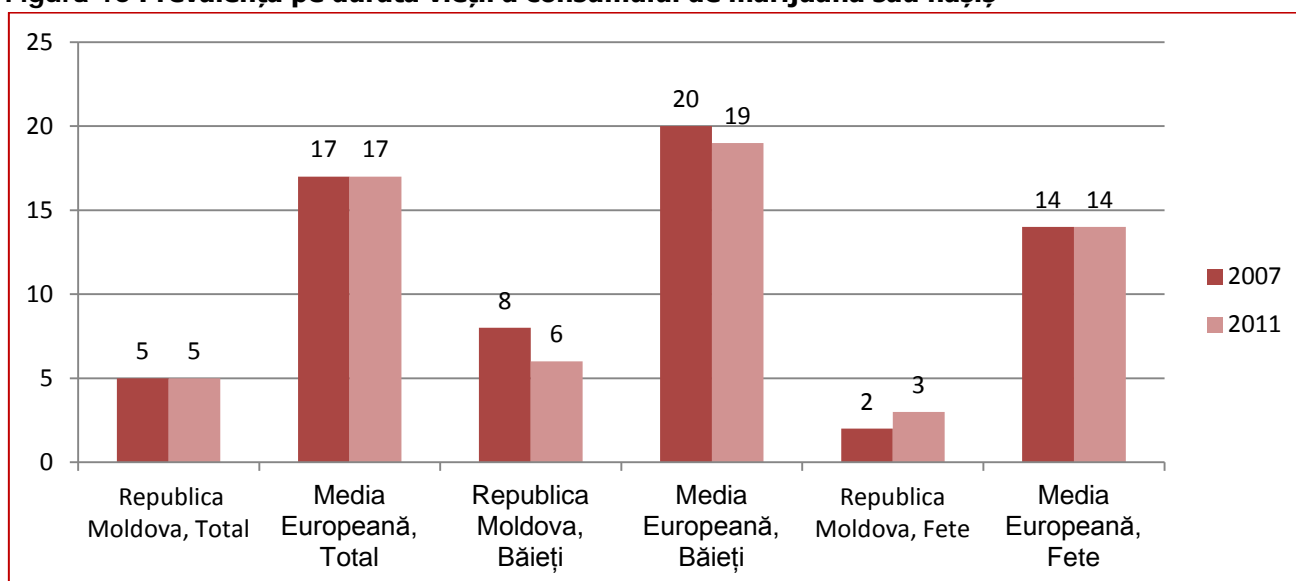
Consumul oricărui tip de drog ilicit pe durata vieții în rândul elevilor din Republica Moldova este de 7%, cu 11% sub media europeană înregistrată egală cu 18%. Față de anul 2007, datele din 2011 nu au înregistrat schimbări semnificative.

Figura 9 Prevalența pe durata vieții a consumului de droguri ilicite

Consumul de marijuana sau hașiș pe durata vieții este de 5%, fără diferențe față de anul 2007, fiind însă cu 12 % sub media europeană calculată pentru toate țările participante (17%).

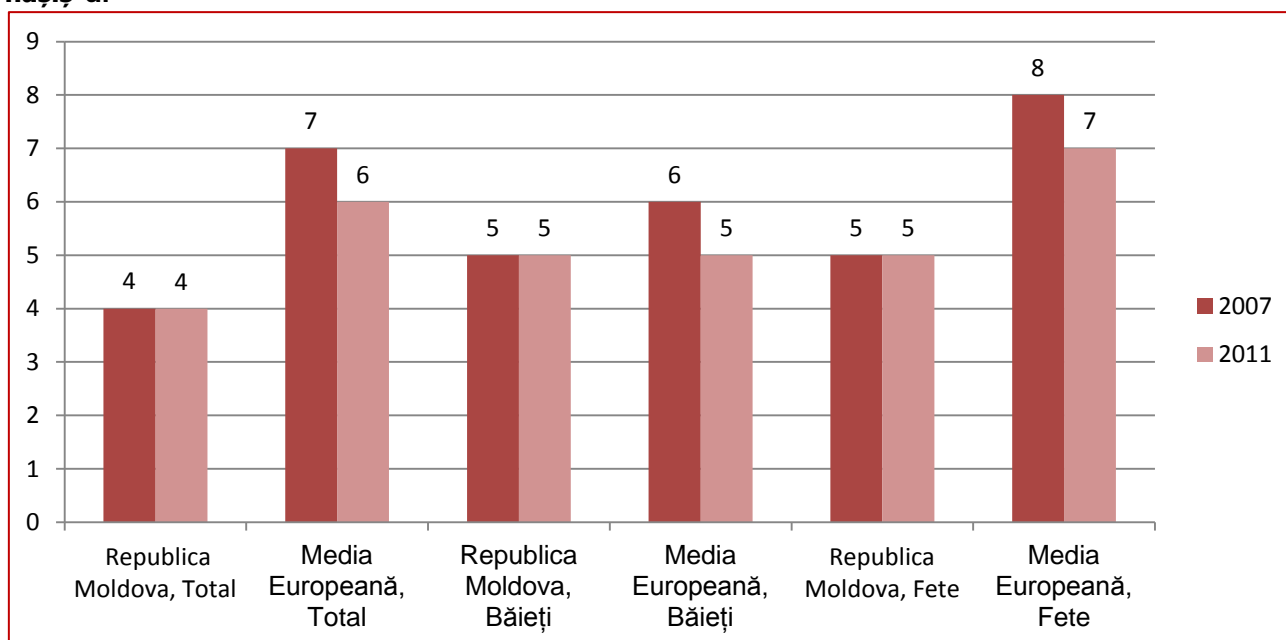
Figura 10 Prevalența pe durata vieții a consumului de marijuana sau hașiș

Prevalența consumului de marijuana sau hașiș pe durata ultimelor 12 luni a fost raportat de 13% din elevii țărilor participante, fiind 15% în rândul băieților și 11% în rândul fetelor. Consumul de marijuana sau hașiș în ultimele 30 de zile a fost raportat de 8% dintre băieți și 5% dintre fete (totalul mediei europene fiind 7%). În majoritatea țărilor (27 în 2011), prevalența consumului de marijuana sau hașiș în ultimele 30 de zile a fost semnificativ mai mare în rândul băieților comparativ cu fetele. Cea mai mare prevalență pe durata ultimelor 30 zile a fost raportată în două țări (Franța 24% și Monaco 21%), dar numai 1-2% au raportat același fapt în Albania, Bosnia și Herțegovina (Republica Srpska), Islanda, Republica Moldova, Norvegia și România.

Datele ESPAD privind prevalența pe durata vieții a consumului de droguri ilicite altele decât marijuana sau hașiș-ul comparativ cu anul 2007 nu au suferit schimbări esențiale atât în Republica Moldova, cât și în restul țărilor participante la studiu.

Figura 11 Prevalența pe durata vieții a consumului de droguri ilicite altele decât marijuana sau hașiș-ul

4.3 Consumul de tutun

Conform rezultatelor studiului ESPAD 2011, în medie, 54% dintre elevii care au participat în studiu din țările ESPAD, au încercat țigări cel puțin o dată în viață și 28% au folosit țigări în ultimele 30 de zile.

Din numărul total de elevi 2% au fumat cel puțin un pachet de țigări în ultimele 30 de zile, fapt mai frecvent raportat în cazul băieților, deși există țări cu modelul inversat. În medie, 7% dintre elevi au declarat că au fumat zilnic la vârsta de 13 ani sau mai devreme.

În Republica Moldova 3% dintre elevi au declarat că au fumat țigări la vârsta de 13 ani sau mai devreme.

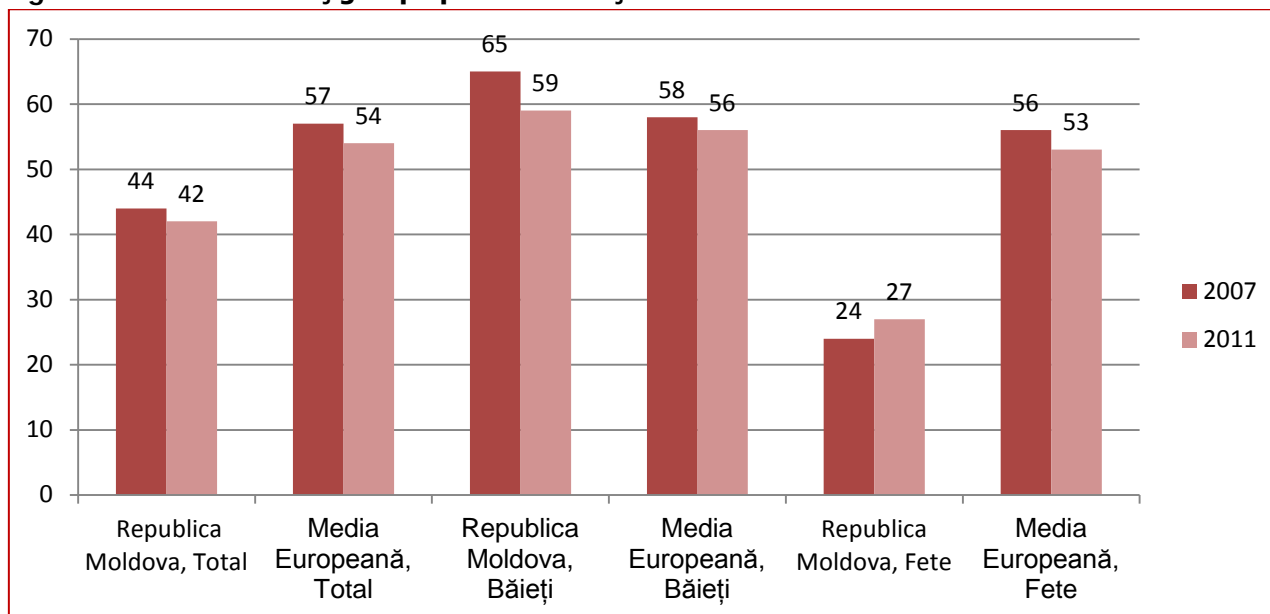
În Republica Cehă și țările baltice valorile prevalenței fumatului sunt mai ridicate, în timp ce în țările din Balcani prevalența fumatului tutunului este mai joasă.

Există o corelație între consumul de țigări pe parcursul vieții și consumul de țigări în ultimele 30 de zile.

Conform rezultatelor studiului ESPAD din 2011 experiența fumatului de tutun pe durata vieții a elevilor din Republica Moldova (malul drept al râului Nistru) a fost raportată de 42,0% din respondenți, ponderea fiind mai mare în rândul respondenților de sex masculin (59,0%) comparativ cu respondenții de sex feminin (27,0%) (Figura 12).

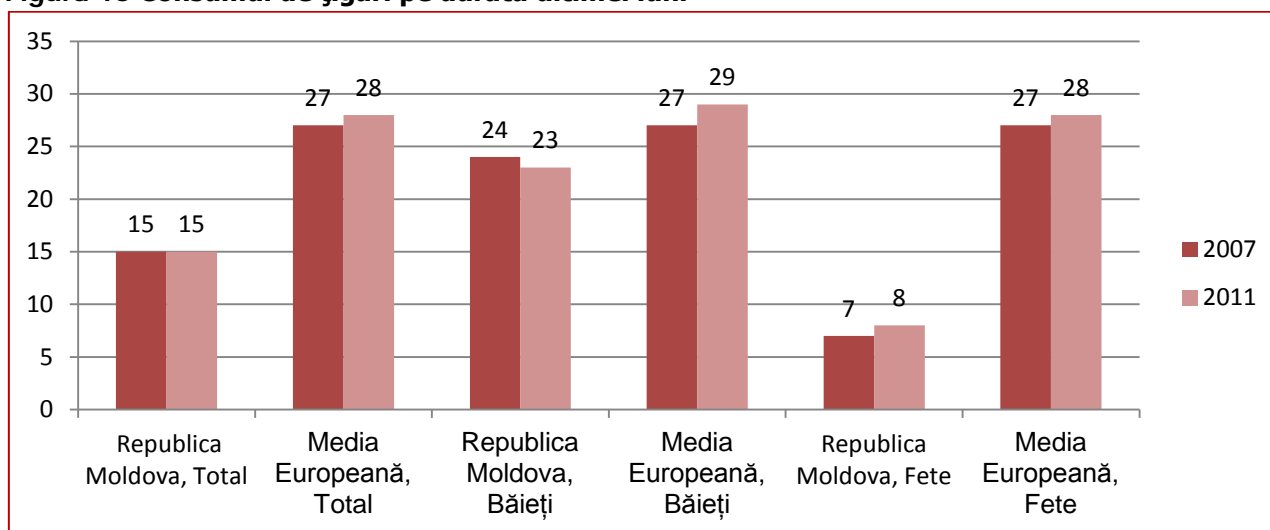
Prevalența fumatului pe durata ultimei luni este de 15,0%, ponderea fiind mai mare în rândul respondenților de sex masculin (24,0%) comparativ cu respondenții de sex feminin (7,0%).

Figura 12 Consumul de țigări pe parcursul vieții

Conform datelor ESPAD 2011 în Republica Moldova prevalența consumului de țigări în ultimele 30 de zile (15%) nu a înregistrat schimbări în comparație cu anul 2007, fiind de, 15% și cu 13% sub media europeană (28%), fiind mai mare în rîndul respondenților de sex masculin (24,0%) comparativ cu respondenții de sex feminin (7,0%).

Figura 13 Consumul de țigări pe durata ultimei luni

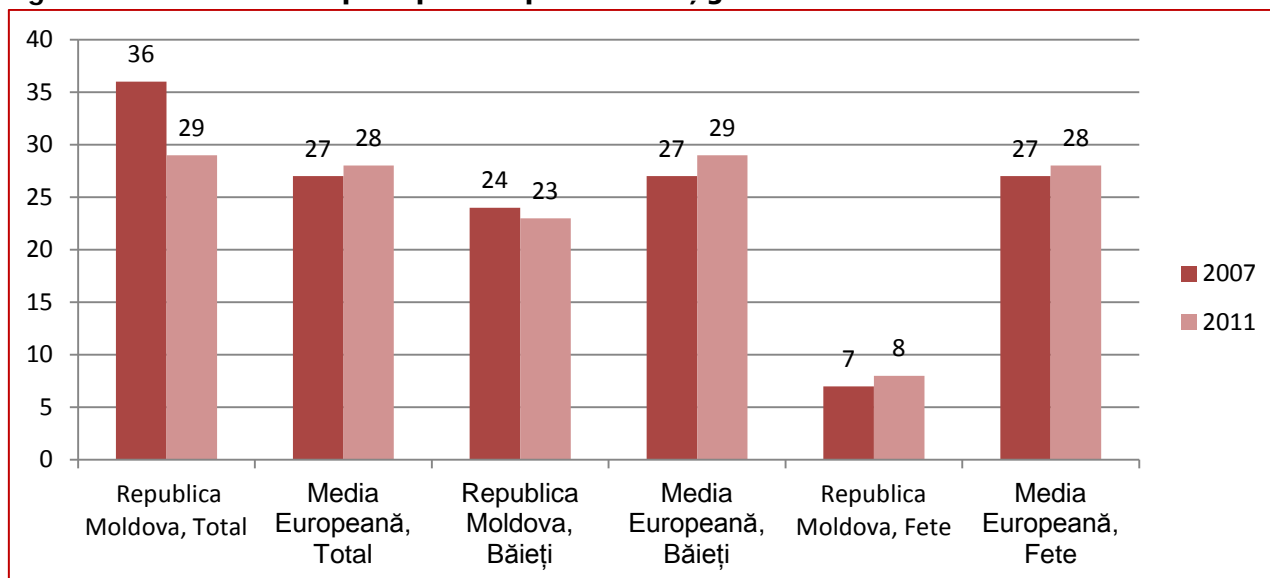

Elevii au fost rugați să indice cît de greu ar fi pentru ei de a face rost de țigări dacă ei ar dori. Categoriile de răspuns au fost: "imposibil", "foarte greu", "destul de greu", "destul de ușor", "foarte ușor" și "nu știu". Rezultatele prezentate în această secțiune sunt cele pentru elevii care au răspuns la "foarte ușor" sau "destul de ușor" (aceste categorii sunt comasate). În medie, aproape două treimi (65%) dintre elevii din țările participante au răspuns că ar putea face rost de țigări destul de ușor sau foarte ușor dacă ei doresc, cele mai mari valori fiind înregistrate în Republica Cehă (85%), urmați de elevii din Danemarca (83%) și Suedia (80%). În alte șase țări, Croația (75%), Insulele Feroe (75%), Germania (75%), Irlanda (75%), Polonia (78%), Liechtenstein (78%), 75-79% dintre elevi au specificat că este destul de ușor sau foarte ușor de a face rost de țigări. Una din țările dintre care a raportat un nivel foarte ridicat de acces este Spania – 93% (țară care nu face parte din ESPAD). Cifrele cele mai scăzute pentru accesibilitatea percepută au fost raportate de elevii din Albania și din Republica

Moldova (26% și respectiv 29%). Cifre scăzute (aproximativ 45%) au fost, de asemenea, raportate de România, Ucraina și Islanda. Diferențele dintre sexe atunci când vine vorba de accesibilitatea percepută a țigărilor în țările din Europa nu sunt semnificative diferențe (29% pentru băieți versus 28% pentru fete).

Republica Moldova este unica țară din cadrul studiului unde este observată o diferență mai mare de 10% dintre sexe (23,0% pentru băieți și 8,0 % pentru fete).

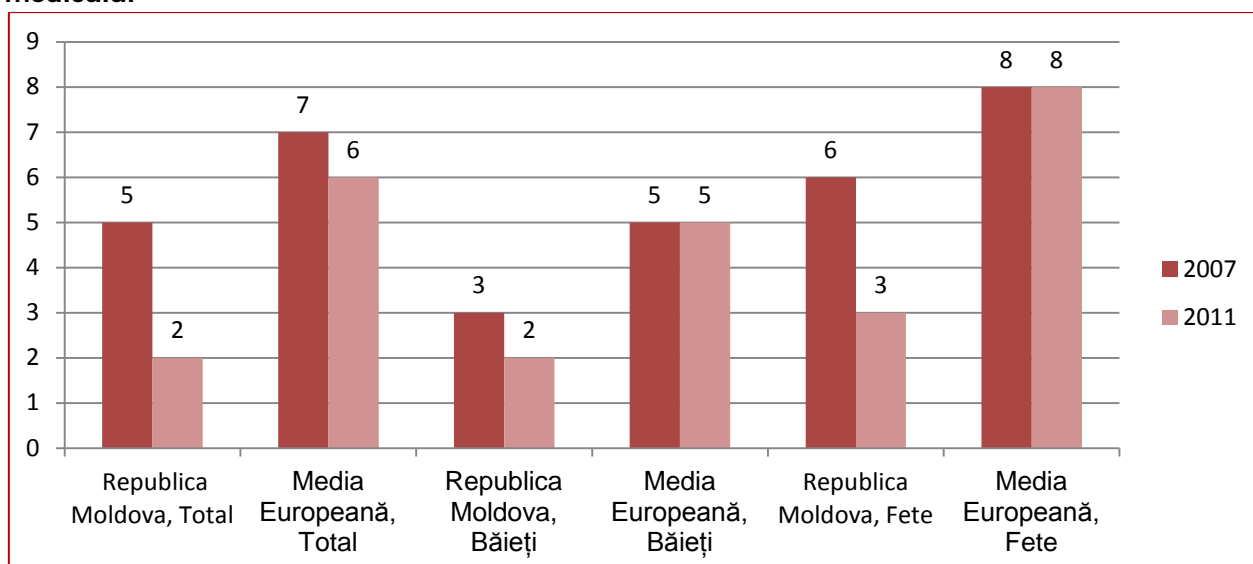
Figura 14 Accesibilitatea percepută de procurare a țigărilor

4.4 Consumul de alte substanțe (tranchilizante sau sedative)

Consumul pe parcursul vieții de tranchilizante sau sedative fără prescripție medicală a fost raportat de 6 % din elevii din țările ESPAD în 2011 cu o scădere de un procent în comparație cu 2007.

Figura 15 Prevalența pe durata vieții a consumului de tranchilizante sau sedative, fără prescripția medicului

Țările care au raport prevalență mai mare a utilizării de tranchilizante sau sedative fără prescripție medicală au fost Lituania, Monaco și Polonia, unde aproximativ 14% dintre elevi au indicat un astfel de comportament. Cele mai scăzute valori au fost raportate de elevii din Insulele Feroe, Germania (5 Bundesländer), Liechtenstein, Republica Moldova, Federația Rusă (Moscova) și Ucraina

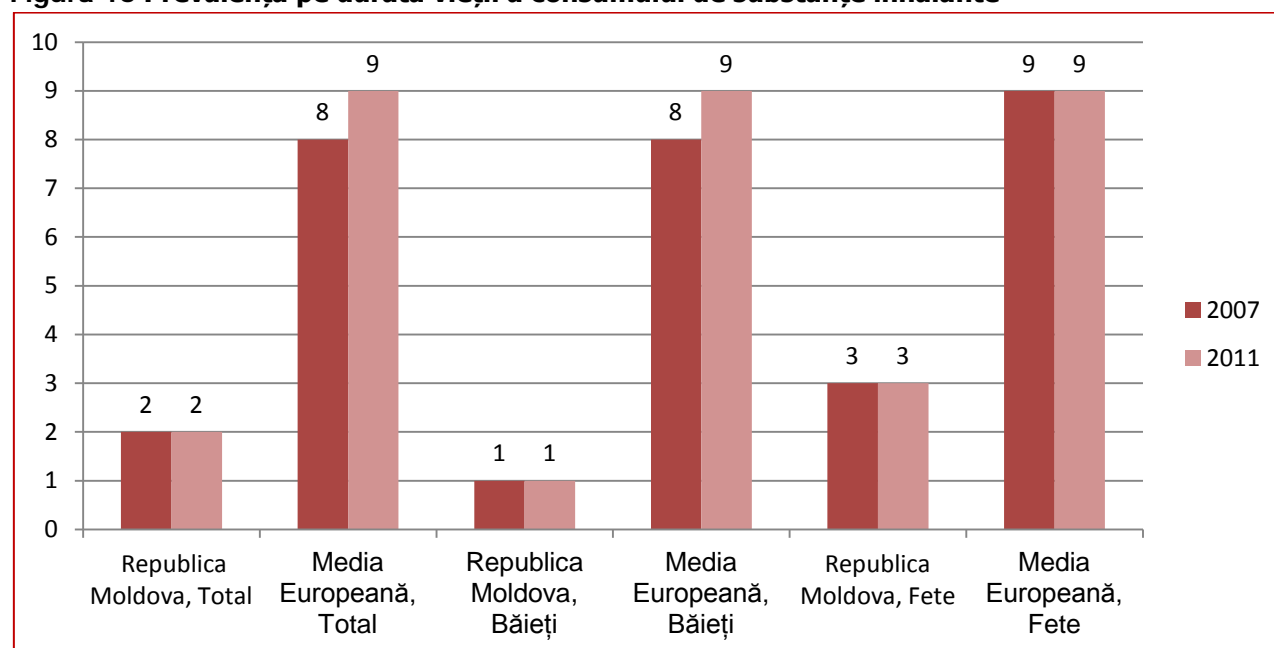

(2%). În medie, mai multe fete decât băieți raportează utilizarea acestor substanțe (8% versus 5%) (Figura 15) și această tendință poate fi, de asemenea, văzută în cele mai multe dintre țări - fetele au raportat cifre semnificativ mai mari decât băieții în 18 țări.

Media prevalenței consumului de substanțe inhalante în țările ESPAD: țara cu cel mai mare procent de elevi care au încercat substanțe inhalante este Croația (28%), urmată de Letonia (23%) și Slovenia (20%). La celălalt capăt al scalei, cu 2-3%, sunt Albania, Islanda, Italia, Ucraina, Republica Moldova și Spania (nu este țară ESPAD). Prevalența consumului de substanțe inhalante pe durata vieții în rândul elevilor ESPAD este aceeași pentru băieți și fete, această distribuție fiind aceeași în majoritatea țărilor. Cu toate acestea, în șase țări, băieții au consumat substanțe inhalante mai mult decât fetele.

Consumul de substanțe inhalante pe durata vieții pentru Republica Moldova este aceeași pentru anii 2007 și 2011 (2%), fiind sub media țărilor participante (9%), vezi Figura 16.

Figura 16 Prevalența pe durata vieții a consumului de substanțe inhalante

4.5 Abstenența

Abstenența pe parcursul vieții include elevii care susțin că nu au consumat pe parcursul vieții țigări, alcool, droguri ilicite sau substanțe inhalante și nici nu au utilizat fără prescripție medicală tranchilizante sau sedative. În medie, în 2011, unul din zece din elevii ESPAD (11%) au raportat că nu au folosit nici una din substanțele menționate.

Rata de abstenență de la consumul de droguri ilicite pe parcursul vieții este mai scăzută (82%) comparativ cu alte substanțe menționate, iar variația între țări este mai mare. Doar câțiva elevi raportează o experiență cu droguri ilicite în Albania, Bosnia și Herțegovina (Republica Srpska), Insulele Feroe, Republica Moldova, Muntenegru, Norvegia, Serbia și Suedia; în timp ce aproximativ 40% dintre elevii din Republica Cehă, Franța și Monaco au fost abstenenți. Nu există nici o țară în care majoritatea elevilor au încercat droguri ilicite.

Având în vedere consumul de țigări situația este comună pentru țări în comparație cu consumul oricăror altor substanțe vizate mai sus. Mai puțin de jumătate (46%) din toți elevii s-au abținut de la consumul de țigări pe parcursul vieții. Variațiile relativ mari se observă între țări: 74%

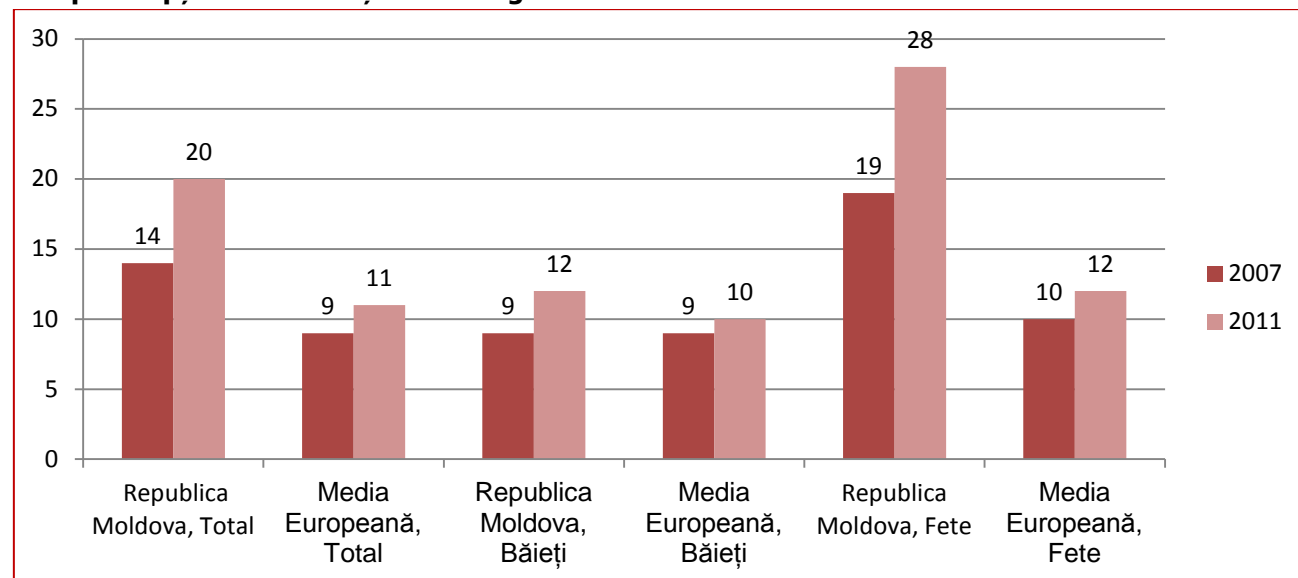
pe durata de viață a nefumătorilor în Islanda comparativ cu 25% în Republica Cehă și țările baltice - Estonia, Letonia și Lituania.

Cu referire la consumul de alcool foarte puțini dintre elevi au răspuns că nu au consumat alcool. În medie, doar 14% dintre aceștia au raportat abținerea de la consumul de alcool pe parcursul vieții. În jurul valorii de 45% nu au raportat consumul de alcool în Albania, Islanda și Statele Unite ale Americii (țară ce nu face parte din ESPAD). Pe de altă parte, acest fapt a fost afirmat de numai 4% dintre elevii din Republica Cehă și cele trei țări baltice - Estonia, Letonia și Lituania.

O măsurare finală a abținentei este non-utilizarea oricăror dintre substanțele menționate mai sus. În medie, aproximativ unul din zece elevi ESPAD (11%) au raportat că nu au folosit nici o substanță menționată mai sus. Variațiile dintre țări cu privire la cei care sînt abștinenți de la toate substanțele menționate sînt între 1% și 40%. Această variație depinde în principal de răspunsuri referitoare la substanța cea mai răspîndită - alcoolul.

Din nou, cea mai mare parte a studenților care se abștin este raportată pentru Islanda (40%), urmată de Albania (32%), Spania (nu este țară ESPAD) (28%) și Norvegia (26%). Pe de altă parte în Republica Cehă, Letonia și Lituania doar 1-3% s-au abștinut de la toate substanțele vizate. La nivel european, se înregistrează o abștință mai înaltă în rîndul fetelor; cea mai mare diferență este raportată pentru drogurile ilicite, unde 85% dintre fete nu au încercat niciodată droguri ilicite în comparație cu 79% dintre băieți. Pe de altă parte, băieții au raportat mai des (95%) decît fetele (92%), că nu au încercat tranchilizante sau sedative fără prescripție medicală.

Figura 17 Abștința pe parcursul vieții de la țigări, alcool, inhalante, tranchilizante sau sedative fără prescripția medicului și de la droguri ilicite

5 Anexe

5.1 Lista figurilor

Figura 1 Cantitatea medie de alcool consumată în ultima zi cînd a CONSUMAT băuturi alcoolice	4
Figura 2 Cantitatea medie de alcool consumată în ultima zi cînd a CONSUMAT băuturi alcoolice, țările ESPAD, anul 2011	5
Figura 3 Consumul de băuturi alcoolice pe durata ultimei luni	6
Figura 4 Consumul, UNA DUPĂ ALTA 5 sau MAI MULTE "PORȚII" de băutură alcoolică la o ocazie în ultima lună.....	7
Figura 5 Consumul , UNA DUPĂ ALTA 5 sau MAI MULTE "PORȚII" de băutură alcoolică la o ocazie în ultima lună, 3 ori sau mai mult pe parcursul lunii.....	8
Figura 6 Probleme atribuite consumului de alcool in ultimele 12 luni.....	8
Figura 7 Accesibilitatea percepută a diferitor substanțe; procentajul celor care au răspuns "destul de ușor" sau "foarte ușor" de obținut	10
Figura 8 Accesibilitatea percepută a diferitor substanțe; procentajul celor care au răspuns "destul de ușor" sau "foarte ușor" de obținut; dezagregarea după tipul substanțelor.....	10
Figura 9 Prevalența pe durata vieții a consumului de droguri ilicite	11
Figura 10 Prevalența pe durata vieții a consumului de marijuana sau hașiș.....	11
Figura 11 Prevalența pe durata vieții a consumului de droguri ilicite altele decît marijuana sau hașiș-ul	12
Figura 12 Consumul de țigări pe parcursul vieții.....	13
Figura 13 Consumul de țigări pe durata ultimei luni.....	13
Figura 14 Accesibilitatea percepută de procurare a țigărilor	14
Figura 15 Prevalența pe durata vieții a consumului de tranchilizante sau sedative, fără prescripția medicului.....	14
Figura 16 Prevalența pe durata vieții a consumului de substanțe inhalante	15
Figura 17 Abținerea pe parcursul vieții de la țigări, alcool, inhalante, tranchilizante sau sedative fără prescripția medicului și de la droguri ilicite	16